

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

การศึกษาคุณลักษณะดอกบัวแดง เพื่อถอดแบบลวดลาย สู่การออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก

กนิษฐา เรืองวรรณศักดิ์

สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

email : poooly4@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาคุณลักษณะดอกบัวแดง เพื่อถอดแบบลวดลายสู่การออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก วัตถุประสงค์งานวิจัย 1) ศึกษาคุณลักษณะของดอกบัวแดง เพื่อทำการวิเคราะห์และถอดแบบลวดลาย 2) นำลวดลายดอกบัวแดงมาประยุกต์สู่การออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบกราฟิก จำนวน 3 ท่าน แบบประเมินผลงานการออกแบบ จากนั้น สร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกแล้วประเมินความพึงพอใจโดยกลุ่มผู้บริโภค วิธีการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 300 คน

ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะทางกายภาพที่สามารถสื่อถึงลักษณะเฉพาะของดอกบัวแดงได้ดีที่สุด คือ ดอกบัว (บัวตูม, บัวบาน) เพราะสามารถสื่อถึงความเป็นแหล่งท่องเที่ยว “ทะเลบัวแดง” ได้อย่างชัดเจน ตรงไปตรงมา สามารถสร้างความจดจำแก่นักท่องเที่ยวได้งายที่สุด มีความเหมาะสมที่สามารถมาออกแบบเป็นลายหลัก ส่วนคุณลักษณะอื่น ได้แก่ ใบบัว เกสร และก้าน มีความเหมาะสมในการออกแบบเป็นลายประกอบ เหง้าเป็นส่วนเดียวที่ไม่เหมาะสมในการนำมาถอดแบบลวดลาย เพราะเหง้ามีความพันเกี่ยวกันมาก ทำให้นำมาถอดแบบลายได้ยากและไม่เหมาะสม โดยเฉพาะการจะสร้างความจดจำแก่นักท่องเที่ยวในรูปแบบของที่ระลึกจะมีความน่าสนใจน้อยที่สุด เพราะเหง้าจะเกิดอยู่ใต้น้ำ โดยปกตินักท่องเที่ยวจะไม่เห็นเหง้าเมื่อมาชม “ทะเลบัวแดง” การถอดลวดลายเพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกสำหรับเพศหญิง 2 กลุ่มเป้าหมาย คือ 1) วัยทำงาน อายุเฉลี่ย 25-60 ปี มีกำลังในการซื้อสูง แนวทางการออกแบบ คือ ลายแบบเสมือนจริง (Realistic) นำเสนอภาพแบบเสมือนจริง คงเค้าโครงเดิมไว้อย่างชัดเจน และ 2) วัยรุ่น อายุเฉลี่ย 15-25 ปี กำลังในการซื้อน้อย แนวทางการออกแบบ คือ ลายแบบสมัยนิยม (Pop art) เหมาะสมกับสตรีวัยรุ่น ลักษณะลายประเภทนี้มีสีที่ฉูดฉาด สดใส รูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบ คือ ผลิตภัณฑ์ผ้าคลุมไหล่ แก้วน้ำ และสมุดโน้ต

ผลการประเมินการออกแบบลวดลายนำมาผลิตผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกต้นแบบ 3 ชนิด สรุปได้ว่าผู้บริโภคให้ความสนใจดังนี้ อันดับที่ 1 ผลิตภัณฑ์สมุดโน้ต อยู่ในเกณฑ์มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.63) อันดับที่ 2 ผลิตภัณฑ์ผ้าคลุมไหล่ อยู่ในเกณฑ์มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.57) อันดับที่ 3 ผลิตภัณฑ์แก้วกาแฟ อยู่ในเกณฑ์มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.49) โดยเกณฑ์ในการจัดอันดับ ผู้บริโภคจะคำนึงในเรื่องของราคาสินค้าเป็นอันดับแรก ลำดับต่อมาคือพิจารณาถึงการนำไปใช้งาน และการขนส่งหรือพกพาเป็นลำดับสุดท้าย

คำสำคัญ : คุณลักษณะ, ดอกบัวแดง, ถอดแบบลวดลาย, ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก

เน้นความเป็นจริง ปกป้ององค์ความรู้ ยึดมั่นคุณธรรมให้เชิดชู เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้สู่สากล

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวณสุนันทา
ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

A Study Characterization of Nymphaea lotus 'Red' to remove the pattern into the Souvenirs design

Kanittha Ruangwannasak

Product design, Udon thani Rajabhat University e-mail : poooly4@hotmail.com

Abstract

A study of Characterization of Nymphaea lotus 'Red' to remove the pattern into the Souvenirs design aims to 1) to investigate characterization of Nymphaea lotus 'Red' to remove the pattern into the souvenirs design 2) to bring the pattern of Nymphaea lotus 'Red' for applying into the souvenirs design. The samples consist of 3 experts in terms of Graphic Designs and using evaluation form for assesses design. Then created the souvenirs design prototypes and evaluated satisfaction by 300 consumers with purposive selection method

The results found the Flowers (Blossom out and Budding flowers) were the best physical characteristic that could communicate the Nymphaea Lotus 'Red' as tourist attraction of 'Red Lotus Sea' very obviously. That could be easiest recognized by the tourists, had been suitable for main pattern design and the other parts such as the lotus leaf, the pollens and stalk had been suitable for component pattern, in the other hand the rhizomes had not been suitable to remove into the pattern design because the rhizomes had been messy and difficult to remove the pattern into design, especially there had not been suitable because there were under the water therefore the tourists could not see when the tourists saw the Red Lotus Sea and nor recognized them, so the rhizomes were the least attention lotus components for the souvenirs design. To remove the patterns into the souvenirs design for 2 target female groups namely 1) working age: 25-60 years, having much purchasing power, the guideline design was realistic pattern style by presented realistic with original and 2) teen-age: 15-25 years, having less purchasing power, the guideline design was Pop art pattern style. The characteristic of pattern were bright and colorful. The souvenir designs were scarves, glasses and notebooks.

The evaluated pattern design results of 3 prototypes. The first one was the notebooks in the highest level (mean = 4.63), the second was the scarves in high level (mean = 4.57) and the third was the glasses in the high level (mean = 4.49). The price was the first thing that the consumers evaluated, at the follows the usability of product and the last thing was the shipping or carrying.

Keywords : Characteristic, Nymphaea lotus 'Red', Remove the pattern, Souvenirs

เน้นความเป็นจริง ปกป้องสังคมผู้ยึดมั่นคุณธรรมให้เชิดชู เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้สู่สากล

บทนำ

“หนองหาน” จากหนองน้ำธรรมชาติในอดีต ถูกธรรมชาติรังสรรค์กลายเป็น “ทะเลแห่งดอกบัวแดง” ในปัจจุบัน ตั้งอยู่ที่ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี เป็นหนองน้ำขนาดใหญ่บนพื้นที่ 22,500 ไร่ หรือ 36 ตารางกิโลเมตร มีความยาวของคันดินรอบหนองหานยาวถึง 80 กิโลเมตร ในเขตอำเภอกุมภวาปีเป็นส่วนใหญ่ และบางส่วนอยู่ในเขตอำเภอบึงสามพันกับอำเภอกู่แก้ว ได้รับการประกาศให้เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำสำคัญแห่งหนึ่งของไทย ที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยพันธุ์นกพันธุ์ปลา และพืชน้ำจำนวนมาก อีกทั้งมีระบบนิเวศที่เป็นเอกลักษณ์ ให้ชาวบ้านที่อยู่อาศัยได้พึ่งพาเป็นแหล่งอาหาร ความพิเศษของหนองน้ำแห่งนี้ อยู่ที่การเบ่งบานของดอกบัวแดงเต็มท้องน้ำตลอดเดือนตุลาคมถึงมีนาคมของทุกปี โดยเดือนตุลาคมบัวแดงจะเริ่มแตกใบและออกดอกตูม และบานเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ บัวจะออกดอกมากที่สุดในเดือนธันวาคมถึงกุมภาพันธ์ และค่อย ๆ ลดปริมาณลงในเดือนมีนาคม ดอกบัวส่วนใหญ่จะบานในช่วงเช้าตรู่ถึงเที่ยง จึงเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมแก่กับเก็บภาพความประทับใจ จากการออกดอกบานเต็มท้องน้ำสุดลูกหูลูกตา จึงเป็นที่มาของคำว่าทะเลบัวแดง (เดลินิวส์, 2554)[Online]

ปัจจุบันทะเลบัวแดง ตำบลเชียงแหวจังหวัดอุดรธานี การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้จัดให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใหม่ของประเทศไทยในเชิงนิเวศ นายรักเกียรติ ศรีลาวงค์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเดียม ผู้ริเริ่มท่องเที่ยวทะเลบัวแดง เปิดเผยว่า เริ่มชักชวนชาวบ้านให้บริการเรือชมบัวแดงตั้งแต่ปี 46 จนเกิดเป็นเทศกาลชมทะเลบัวแดง และเมื่อ 4 ปีมีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนคนอุดรธานีมาเที่ยว และปีที่แล้วองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ได้เข้ามาสนับสนุน

ปรับปรุงสถานที่ ยกระดับมาตรฐาน เชิญชวนคนทั่วประเทศมาเที่ยว กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ โดยปี 2554 มีคนมาเที่ยว 40,000 คน และปีนี้ทางจังหวัดตั้งเป้าไว้ 200,000 คน ทะเลบัวแดงมีศักยภาพการท่องเที่ยวสูงมาก ทั้งธรรมชาติที่หลากหลาย โดยเฉพาะความสวยงามของ “ทะเลบัวแดง” ศาสนาและอารยธรรมโดยรอบวัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้าน องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีได้ร่วมกับชาวบ้านเดียม และใกล้เคียง พัฒนาพื้นที่รองรับการท่องเที่ยว มีลานจอดรถ อาคารจำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นเมือง ทำจุดเรือ ทางเดินห้องน้ำ และลานเอนกประสงค์ ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการ ซึ่งจะสามารถรองรับได้ทั้งปี (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานอุดรธานี, 2554)[Online]

เทศกาลทะเลบัวแดงหนองหานกุมภวาปี ประจำปี จะจัดประมาณช่วงเดือนมกราคมถึงกุมภาพันธ์ภายในงานจะมีการแสดงมากมาย บริเวณลานกว้าง ในปี 2555 ที่จัดกิจกรรมไปเมื่อวันที่ 13-15 มกราคม 2555 มีกิจกรรมการแสดงของนักเรียนบนเวทีกลาง การแข่งขันกีฬา การจัดพาแลงสมานฉันท์ การแสดงโปงลาง การประกวดธิดาบัวแดง การประกวดผลิตภัณฑ์ชุมชน และอีกมากมาย สิ่งอำนวยความสะดวกที่มีตลอดงานคือ สถานที่พักโฮมสเตย์จำนวนมากที่สามารถรองรับปริมาณนักท่องเที่ยวได้ และศูนย์จำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนของคนในพื้นที่ซึ่งเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนอีกทางหนึ่ง(ฝ่ายประชาสัมพันธ์ เทศกาลทะเลบัวแดงหนองหานกุมภวาปี, 2555)

คนไทยรู้จักบัวกันมานานแล้ว โดยเฉพาะบัวพันธุ์พื้นเมืองซึ่งนอกจากจะมีสีสวยงามยังมีกลิ่นหอม ทำให้บรรยากาศรอบ ๆ บริเวณปลูกบัวสดชื่น ประกอบกับบัวปลูกง่ายขยายพันธุ์ได้เร็ว และสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี

เน้นความเป็นวัง ปู่กุดสีของศรัทธาความรู้ ยึดมั่นคุณธรรมให้เชิดชู เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้สู่สากล

“บัว” ไม่น้ำตึกดำบรรพ์ที่สืบทอดผูกพันกับชีวิตมนุษย์มานานหลายพันปี พิสูจน์ได้จากการพบดอก และเมล็ดบัวแห้งในสุสานอียิปต์ ตลอดจนภาพวาดหรือลวดลายต่าง ๆ บนผนังหรืองานที่เกี่ยวข้องกับงานจิตรกรรม งานศิลปะ สถาปัตยกรรม และวรรณคดี พระพุทธเจ้าทรงเปรียบเทียบมนุษย์กับการเจริญเติบโตของบัว 4 เหล่า คือ พวกที่จมอยู่ใต้โคลน ได้น้ำ ปริม้ำและเหนือน้ำ ตามระดับสติปัญญา สมัยก่อนคนไทยไม่นิยมปลูกบัวในเขตรั้วบ้าน เพราะถือว่าเป็นดอกไม้สูงศักดิ์ นิยมปลูกไว้เฉพาะบริเวณเขตพระราชฐานหรือตามวัดวาอารามเท่านั้น แต่เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไป ความเชื่อและความคิดอ่านของคนรุ่นใหม่เริ่มแปรเปลี่ยนจึงเริ่มมีการปลูกบัวเพื่อประดับในบ้านมากขึ้น (สุปราณี วิชชานนท์, 2540 : น.1-14)

บัวแดง (*Nymphaea lotus* Linn) จัดอยู่ในกลุ่มของบัวสาย บัวกินสาย หรือบัวขม พระยาวิจิตรวินนทรเขียนนามพฤกษศาสตร์ไว้ว่า *Nymphaea lotus* var *pubescens* มีหัวกลม ๆ สายใหญ่เท่าปลายนิ้วก้อย เป็นขนเล็กน้อย ใบมน ๆ ท้องใบสีเลือดหมู มีขน ขอบใบจักแหลมเป็นฟันเลื่อย ดอกมีกลิ่นหอม กลีบเลี้ยงมีสีเขียวอมน้ำตาล กลีบดอกมีสีชมพูแดง มีชื่อทางกวีว่า รัตตบุลลสัตตบรรณ นิยมปลูกไว้ชมดอกเท่านั้น สายรับประทานได้ บัวสายเหล่านี้ตั้งต้นบานเวลาค่ำ และหุบกลีบหลังเที่ยงวันรุ่งขึ้น (คณิตา เลขะกุล, 2535 : น.13-17) การใช้ประโยชน์ของบัวนี้มีมาแต่โบราณ ในตำราไทยชื่อ “ครรรักษา” ในสมัยโบราณจะมีการกล่าวถึงบัวเบญจพรรณ คือบัว 5 ชนิด ได้แก่ สัตตบุษย์ สัตตบรรณ ลินจง จงกลนิและนิลุลชนิดของบัวที่หอมแผนโบราณนำไปทำยาใช้ในทางการแพทย์แผนโบราณ ในวรรณคดีไทยที่กวีไทยแต่โบราณรจนาเป็นโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่ายและความเรียง ได้พรรณนาเกี่ยวกับบัว

ไว้มากกว่า 50 เรื่องทุกเรื่องกล่าวถึงบัวไว้มากมายหลายชนิด เช่น เรื่องรามเกียรติ์พระราชานิพนธ์ในรัชกาลที่ 1 อีเหนาพระราชานิพนธ์ในรัชกาลที่ 2 พระสุธนคำฉันท์ อิลราชคำฉันท์ อนิรุทธคำฉันท์ของศรีปราชญ์ เป็นต้น ประโยชน์อีกด้านของบัวคือ นำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อาหารมากมาย (เสริมลาภ วสุวัต, 2546 : น.53-57)

ในทางศิลปะ หรืองานสร้างสรรค์ “บัว” เป็นสัญลักษณ์ในทางพุทธศาสนาและศาสนามุสลิม อันหมายถึงความบริสุทธิ์ผุดผ่อง ดอกบัวหลวงเป็นต้นเค้าของพุทธศิลปะไทย และเป็นองค์ประกอบเชิงศิลปะที่นิยมทำเป็นรูปรองรับพระพุทธปฏิมากร สถูปเจดีย์ อาคารที่สร้างขึ้นสำหรับสถาบันพระมหากษัตริย์ อาคารสำหรับสถาบันทางพระพุทธศาสนา เทวรูป และเครื่องราชูปโภค เป็นต้น (คณิตา เลขะกุล, 2535 : น.88-107)

ด้วยความน่าสนใจของดอกบัวแดงที่มีความสวยงาม โดยเฉพาะที่จังหวัดอุดรธานีซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่ได้รับคามนิยมเพิ่มขึ้นทุกปี ในประเด็นของการท่องเที่ยวที่ต้องคำนึงถึงสถานที่ท่องเที่ยว ที่พัก การบริการต่าง ๆ แล้วรูปแบบสินค้าของที่ระลึกก็ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการท่องเที่ยวด้วยกัน ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกชุมชนกรณีศึกษาที่ทะเลบัวแดง อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี โดยการศึกษาคุณลักษณะของบัวแดงทั้งส่วนของดอก ใบ เหง้า เกลสร เปลือก ก้านดอก และก้านใบถอดแบบให้อยู่ในรูปแบบของลวดลายเพื่อนำไปออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่หลากหลายยิ่งขึ้น สร้างแนวทางเลือกให้นักท่องเที่ยวในการเลือกซื้อสินค้าของฝาก ของที่ระลึก และส่งเสริมแนวทางการสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน ตอบรับกับยุทธศาสตร์การพัฒนา

เน้นความเป็นวัง ปลูกฝังองค์ความรู้ ยึดมั่นคุณธรรมให้เชิดชู เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้สู่สากล

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

กลุ่มจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 จังหวัดอุดรธานี ของหอการค้ากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน คือ "เมื่อนำอยู่คู่ มรดกโลก ศูนย์กลางการค้าบริการ แหล่ง อุตสาหกรรมเกษตรพัฒนาระบบนิเวศและ ธรรมชาติเพื่อการท่องเที่ยว" ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย การเกษตรแปรรูปและการเพิ่ม มูลค่าการฟื้นฟูระบบนิเวศ ศูนย์กลางการผลิต และการลงทุน OTOP TO WORLDWIDE ศูนย์กลาง การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างกลุ่มสู่ประเทศ เพื่อนบ้าน พัฒนาสู่การเป็นศูนย์กลางการขนส่ง คมนาคมทางอากาศ จากยุทธศาสตร์การพัฒนา ประเด็นการท่องเที่ยวจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญใน การพัฒนาความก้าวหน้าของจังหวัดอุดรธานี และหนึ่งในการเสริมสร้างมูลค่าให้แก่ชุมชนใน รูปแบบการท่องเที่ยวคือการจำหน่ายสินค้าของที่ ระลึก แต่จากการลงพื้นที่ผลปรากฏว่าของที่ระลึก ที่แสดงถึงลักษณะเฉพาะเกี่ยวกับบัวแดงในงาน เทศกาลทะเลบัวแดง ยังไม่ปรากฏอย่างชัดเจน ปัจจุบันมีสินค้าประเภทเสื้อยืดพิมพ์ลายทะเล บัวแดงที่มาจากภาพถ่าย หมวกสาน ชาสุนัขไพร จากเกสรดอกบัว ซึ่งยังไม่ตอบโจทย์ผู้บริโภค อย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงมีแนวความคิดเพื่อประยุกต์ ในงานออกแบบโดยการถอดลวดลายเฉพาะของ ดอกบัวแดง เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบ ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกให้แก่ชุมชนอำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี และได้รูปแบบสินค้าที่ตรงตาม ความต้องการของผู้บริโภค

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาคุณลักษณะของดอกบัวแดง เพื่อ ทำการวิเคราะห์และถอดแบบลวดลาย

2. นำลวดลายดอกบัวแดงมาประยุกต์สู่ การออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก กรณีศึกษา ทะเลบัวแดง อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี

ระเบียบวิธีวิจัย

การนำไปสู่ความสำเร็จของงานวิจัย ผู้วิจัย กำหนดวิธีการเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ขั้นที่ 1 เพื่อตอบคำถามการวิจัยข้อที่ 1 ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษา คุณลักษณะของดอกบัวแดง เพื่อทำการวิเคราะห์ และถอดแบบลวดลาย

1) การศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพจากเอกสาร สิ่งพิมพ์ บทความทางวิชาการ และข้อมูลทางสื่อ อินเทอร์เน็ต

2) ลงพื้นที่เพื่อศึกษารูปลักษณ์ของ ดอกบัวแดงในพื้นที่การวิจัย ทะเลบัวแดง อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี

เครื่องมือวิจัย แบบสังเกต ประกอบการ ถ่ายภาพ และวาดภาพลายเส้นบนสมุด sketch

3) ศึกษาคุณลักษณะทางกายภาพของ ดอกบัวแดงทั้งหมด ได้แก่ 1) เหน้งหรือรากบัว 2) ใบบัว 3) ดอกบัว 4) เกสร 5) ก้านดอกและก้านใบ

เครื่องมือวิจัย แบบบันทึก ประกอบการ ถ่ายภาพ และวาดภาพลายเส้นบนสมุด sketch ผู้วิจัยจะนำดอกบัวแดงจริงมาทำการถอดแบบ ตามสัดส่วนคุณลักษณะทางกายภาพของดอกบัว แดงที่กำหนดไว้

4) วิเคราะห์และถอดแบบลวดลาย เพื่อให้ ง่ายในการนำไปใช้งานจำแนกตามองค์ประกอบ พื้นฐานทางการออกแบบ ได้ดังนี้

4.1) คัดลอกลวดลายจาก 3 มิติ เป็น ลายเส้น 2 มิติ

4.2) แจกแจงองค์ประกอบพื้นฐานอื่น เช่น รูปแบบ ผิวสัมผัส และสี

เน้นความเป็นวัง ปู่กับสิ่งของความรู้อยู่ที่คนคนธรรมให้เชิดชู เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้สู่สังคม

5)สรุปผลจากการศึกษา ปัญหาและวิธีการที่เหมาะสมเพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการออกแบบและพัฒนาขั้นต่อไป

6)ประเมินการออกแบบลวดลายโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบกราฟิก

6.1) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบจำนวน 3 ท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการออกแบบกราฟิก ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ไม่น้อยกว่า 10 ปี

เครื่องมือวิจัย แบบประเมินการออกแบบลวดลาย ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบกราฟิก เพื่อประเมินรูปแบบของลวดลาย เทคนิคการถอดแบบ ความสวยงาม การแสดงคุณลักษณะทางกายภาพของลวดลาย ประเมินค่าแบบ (Rating scale)

ขั้นที่ 2 เพื่อตอบคำถามการวิจัยข้อที่ 2 ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 นำลวดลายดอกบัวแดงมาประยุกต์สู่การออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก กรณีศึกษาทะเลบัวแดง อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี

- 1) ศึกษารูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกอำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี
- 2) ออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก
- 3) จดสิทธิบัตรลวดลายและสิทธิบัตรการออกแบบ
- 4) ผลิตต้นแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก
- 5) จัดแสดงนิทรรศการผลงานวิจัย ณ ห้องนิทรรศการอาคาร 19 ชั้น 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

6.2 ประเมินความพึงพอใจต้นแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกโดยกลุ่มผู้บริโภค วิธีการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 300 คน (Yamane, 1973) สอบถามความพึงพอใจต่อผลงานต้นแบบ

กลุ่มตัวอย่าง ผู้เข้าชมงานนิทรรศการ “อวดลาย”

เครื่องมือวิจัย แบบสอบถามปลายปิด สอบถามความคิดเห็นของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกต้นแบบ เพื่อวัดระดับความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปโดยใช้ค่าสถิติดังต่อไปนี้ 1) ค่าความถี่ และค่าร้อยละ 2) ค่าเฉลี่ย (Mean) 3) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

จากการลงพื้นที่บ้านเดียม ตำบลเชียงแห อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานีเพื่อศึกษาภูมิทัศน์โดยรวม ลักษณะของดอกบัวแดง ณ สถานที่ท่องเที่ยวรูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชน และความต้องการของผู้บริโภค

ผู้วิจัยจึงได้เก็บดอกบัวแดงจากพื้นที่ใกล้เคียง เนื่องจากดอกบัวแดง ณ สถานที่ท่องเที่ยวไม่อนุญาตให้ทำการเด็ด หรือถอนบัว โดยเด็ดขาด ในการนำมาถอดแบบจากคุณลักษณะทางกายภาพ ประกอบด้วย ดอก เกสร ก้าน ใบ เหง้า เพื่อหาความเหมาะสมในการถอดแบบลวดลายที่เหมาะสมที่สุดในการนำไปสร้างสรรค์งานหัตถกรรม

จากการวิเคราะห์กายภาพจริงของดอกบัว ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ส่วนประกอบที่มีความน่าสนใจและเหมาะสมในการนำมาถอดแบบ ผู้วิจัยจึงเรียงลำดับความเหมาะสมมากที่สุด ดังนี้

- 1) ดอกบัว (บัวตูม, บัวบาน) เพราะสามารถสื่อถึงความเป็นแหล่งท่องเที่ยว “ทะเลบัวแดง” ได้อย่างชัดเจน ตรงไปตรงมาที่สุด ซึ่งสามารถสร้างความจดจำแก่นักท่องเที่ยวได้ง่ายที่สุด ซึ่งมีความเหมาะสมที่สามารถมาออกแบบเป็นลายหลัก

2) ใบบัว (ใบหุบ, ใบบาน) มีความเป็นลักษณะเฉพาะที่สามารถแสดงถึงความเป็นบัวแดงได้ดีเป็นอันดับที่สอง ด้วยคุณลักษณะทางรูปแบบ ผิวสัมผัสทั้งส่วนของหน้าใบหรือหลังใบบัว รวมถึงร่องของสี ที่สามารถนำมาถอดแบบลวดลายได้ ซึ่งมีความเหมาะสมที่สามารถถอดแบบเป็นลายหลัก หรือลายประกอบได้

3) เกสร จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาจากดอกบัวจริง ทำให้เห็นว่า เกสรดอกบัวแดง เป็นอีกส่วนที่มีความน่าสนใจโดยเฉพาะคุณลักษณะทางรูปแบบที่มีความสวยงาม และมีมิติของการทับซ้อนของเกสรภายใน รวมถึงร่องของสีที่สามารถนำมาถอดลายได้ มีความเหมาะสมในการออกแบบเป็นลายประกอบ

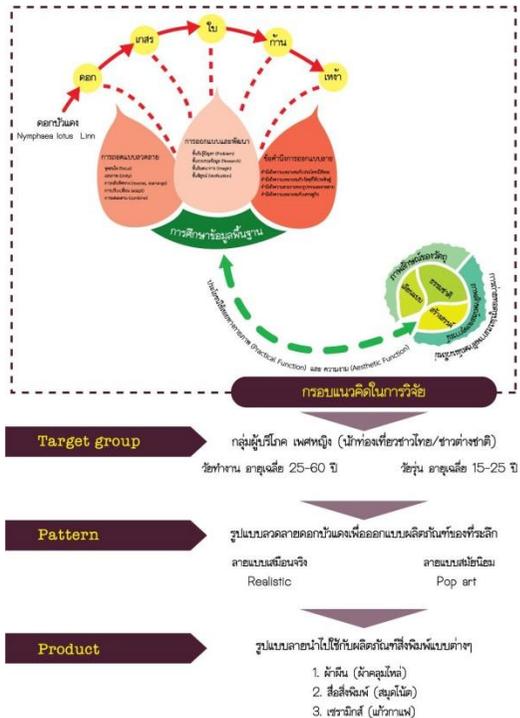
4) ก้าน ผู้วิจัยเลือก 2 ลักษณะของก้านคือ ลักษณะโดยรวม และภาพตัดขวางของก้านมาใช้ในการถอดแบบลวดลาย มีความเหมาะสมในการออกแบบเป็นลายประกอบ

เหง้าเป็นส่วนเดียวที่ผู้วิจัยไม่เลือกมาถอดแบบลวดลาย เพราะเหง้ามีความพันเกี่ยวกันมาก ทำให้นำมาถอดแบบลายเป็นไปได้อย่าง และไม่เหมาะสม โดยเฉพาะการจะสร้างความจดจำแก่นักท่องเที่ยวในรูปแบบของที่ระลึกจะมีความน่าสนใจน้อยที่สุด เพราะเหง้าจะเกิดอยู่ใต้น้ำ โดยปกตินักท่องเที่ยวจะไม่เห็นเหง้าเมื่อมาชม “ทะเลบัวแดง”

เพื่อให้การออกแบบมีแนวทางที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดแนวทางในการสร้างลวดลาย จากพฤติกรรม การซื้อสินค้า เพศหญิงมีการซื้อสินค้ามากกว่าเพศชาย และแบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ วัยทำงาน อายุเฉลี่ย 25-60 ปี กำลังในการซื้อสูง ให้ความสนใจในผลิตภัณฑ์ประเภทของใช้ เช่น ผ้าคลุมไหล่ กระเป๋า แก้วกาแฟ และผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้าน กลุ่มผู้บริโภคร

กลุ่มที่ 2 คือ วัยรุ่น อายุเฉลี่ย 15-25 ปี กำลังในการซื้อน้อย ให้ความสนใจในผลิตภัณฑ์ประเภทของใช้ เช่น เสื้อ กระเป๋า และสมุดโน้ต

การถอดลวดลาย ผู้วิจัยกำหนดลายเส้น 2 ประเภทคือ ลายแบบเสมือนจริง (Realistic) ซึ่งเหมาะสมกับสตรีวัยทำงาน เป็นการนำเสนอภาพแบบเสมือนจริง คงเค้าโครงเดิมไว้อย่างชัดเจน และลายแบบสมัยนิยม (Pop art) เหมาะสมกับสตรีวัยรุ่น ลักษณะลายประเภทนี้มีสีที่ฉูดฉาด สดใส อารมณ์ขันดูสนุก ขี้เล่น เส้นคมหนา ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แนวทางการออกแบบ

จากแนวทางการออกแบบสรุปได้ว่า คุณลักษณะที่เหมาะสมในการนำมาถอดแบบ ประกอบด้วย ดอกบัว ใบบัว ก้าน และเกสร ถอดแบบลวดลายโดยใช้เทคนิคของการสร้างลวดลาย หรือ

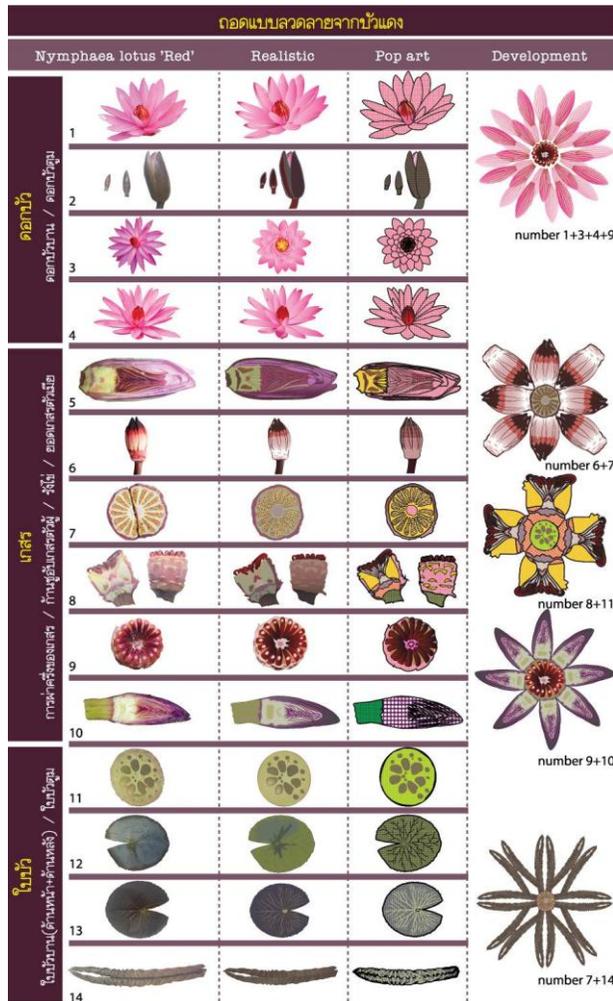

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

การผูกปลาย คือ การจัดองค์ประกอบตัวลาย ร่วมกับองค์ประกอบส่วนอื่น ๆ ให้สอดคล้องสัมพันธ์กันจนปรากฏเป็นลวดลายรูปแบบต่าง ๆ บนผลิตภัณฑ์ คือ ความสมดุล (equilibrium) จุดสนใจ (focus) เอกภาพ (Unity) การกลับทิศทาง

(reverse, rearrange) การปรับเปลี่ยน (adapt) และการผสมผสาน (combine) เป็นการนำลายมารวมกันเพื่อให้เกิดลวดลายที่ใหม่ เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก 3 ประเภท คือ ผ้าคลุมไหล่ แก้วน้ำและสมุดโน้ต

ภาพที่ 2 การถอดแบบลวดลายดอกบัวแดง

เน้นความเป็นวัง ปฎักฝังองค์ความรู้ ยึดมั่นคุณธรรมให้เชิดชู เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้สู่สากล

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

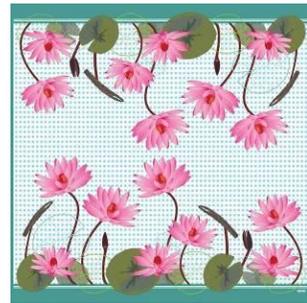
แบบร่างที่ 1

แบบร่างที่ 2

แบบร่างที่ 3

แบบร่างที่ 4

ภาพที่ 3 แบบร่างลายแบบเสมือนจริง (Realistic)

ที่มา : ถอดแบบลายโดย กนิษฐา เรืองวรรณศักดิ์

ผู้วิจัยได้ออกแบบลายแบบเสมือนจริง (Realistic) ซึ่งเหมาะสมกับสตรีวัยทำงาน เป็น การนำเสนอภาพแบบเสมือนจริง คงเค้าโครงเดิม ไว้อย่างชัดเจน ผู้วิจัยเลือกแนวท างานของ Janet Kruskamp ลักษณะงานเป็นภาพเสมือน จริงแนวโรแมนติก มีเสน่ห์ของฉาก และให้เห็นถึง ความงดงามในการจัดองค์ประกอบ

ประเมินผลการออกแบบลวดลายแบบ เสมือนจริง (Realistic) สรุปได้ว่าแบบร่างที่ 1 และแบบร่างที่ 3 มีความเหมาะสมของลวดลายที่ ระดับมากที่สุดเท่ากันที่ ค่าเฉลี่ย 4.28 สามารถแจ้ง รายละเอียดได้ดังนี้

แบบร่างที่ 1 มีความเหมาะสมกับการนำไป ใช้งานที่ระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 4.83 มี องค์ประกอบ และขนาดลวดลายสามารถส่งเสริม

การขายต่อผู้บริโภคได้ที่ระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 5.00 และควมมีคุณค่าของลวดลายที่ประยุกต์ ลงบนผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ได้ ที่ระดับมากที่สุด 4.66 ส่วนทางด้านความสวยงามและสามารถสื่อ ลักษณะดอกบัวแดงที่ระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 4.06

แบบร่างที่ 3 ด้านความสวยงามและ สามารถสื่อลักษณะดอกบัวแดงที่ระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 4.39 มีการประยุกต์คุณลักษณะ ดอกบัวแดง เป็นลวดลายที่สื่อได้ชัดเจนที่ระดับ มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 5.00 และองค์ประกอบ ลวดลายเหมาะสมที่ระดับมากที่สุด 4.66 ส่วน ทางด้านความเหมาะสมกับการนำไปใช้งานที่ ระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 3.99

เน้นความเป็นวัง ปดุกสีของค้ความรู้ ยึดมั่นคุณธรรมให้เชิดชู เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้สู่สากล

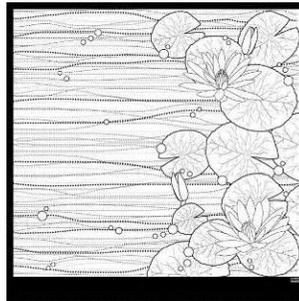

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

แบบร่างที่ 1

แบบร่างที่ 2

แบบร่างที่ 3

แบบร่างที่ 4

ภาพที่ 4 แบบร่างลายแบบสมัยนิยม (Pop art)

ที่มา : ถอดแบบลายโดย กนิษฐา เรื่องวรรณคดี

ลายแบบสมัยนิยม (Pop art) ลักษณะงานที่เป็นแนวทางในการออกแบบ ผู้วิจัยเลือกแนวทางจากศิลปินรอย ฟอกซ์ ลิกเทนสไตน์ (Roy Fox Lichtenstein) งานของเขาได้รับอิทธิพลจากโฆษณาที่โด่งดัง และหนังสือการ์ตูน ผลงานมีลักษณะโดดเด่นโดยใช้เทคนิควิธีการนำภาพมาขยายให้ใหญ่โตขึ้น ตามขนาดและสัดส่วนที่เป็นจริง มีเส้นวาดที่ชัดเจน หรือใช้การจุดในการสร้างลวดลายลงบนชิ้นงาน โทนมสีสดใสเรียบแบนแบบไม่มีแสงเงา จำนวน 4 ลวดลาย

ประเมินผลการออกแบบลวดลายแบบสมัยนิยม (Pop art) สรุปได้ว่าแบบร่างที่ 4 มีความเหมาะสมของลวดลายที่ระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.14 รองลงมา คือ แบบร่างที่ 1 มีความเหมาะสม

ของลวดลายที่ระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.04 สามารถแจกแจงละเอียดได้ดังนี้

แบบร่างที่ 4 ด้านความสวยงามและสามารถสื่อลักษณะดอกบัวแดงที่ระดับมาก ค่าเฉลี่ยรวมที่ 4.13 มีรูปแบบมีความแปลกใหม่ที่ระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.66 และทางด้านการเหมาะสมกับการนำไปใช้งานที่ระดับมาก ค่าเฉลี่ยรวมที่ 4.16

แบบร่างที่ 1 ด้านความสวยงามและสามารถสื่อลักษณะดอกบัวแดงที่ระดับมาก ค่าเฉลี่ยรวมที่ 3.93 ส่วนทางด้านความเหมาะสมกับการนำไปใช้งานที่ระดับมาก ค่าเฉลี่ยรวมที่ 4.33 นำมาผลิตต้นแบบผ้าคลุมไหล่ จำนวน 6 ผืน

เน้นความเป็นวัง ปดุงถึงองค์ความรู้ ยึดมั่นคุณธรรมให้เชิดชู เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้สู่สากล

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
 ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

ภาพที่ 5 ตันแบบผ้าคลุมไหล่

และนำลายมาพัฒนาเพื่อผลิตของที่ระลึกแก้ว
 (Mug) และสมุดโน้ต (Notebook)

ภาพที่ 6 พัฒนาลายเป็นลายสำหรับพิมพ์ลงบนแก้ว
 (Mug) และสมุดโน้ต (Notebook)

ภาพที่ 7 ตันแบบแก้ว (Mug)

ภาพที่ 8 ตันแบบสมุดโน้ต (Notebook)

เผยแพร่ผลงานวิจัยด้วยการจัดแสดงนิทรรศการ
 ผลงานวิจัย “อวดลาย” ณ ห้องนิทรรศการอาคาร 19
 ชั้น 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี วันที่ 15-30 กันยายน
 2559

ภาพที่ 9 ผู้เข้าชมผลงานนิทรรศการ และ
 ประเมินผลงานออกแบบ

เน้นความเป็นวัง ปกป้ององค์ความรู้ ยึดมั่นคุณธรรมให้เชิดชู เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้สู่สากล

ประเมินความพึงพอใจต้นแบบผลิตภัณฑ์
ของที่ระลึกโดยกลุ่มผู้บริโภค วิธีการคัดเลือกแบบ
เฉพาะเจาะจง (Purpose Selection) จำนวน
300 คน (Yamane, 1973) สอบถามความพึงพอใจ
ต่อผลงานต้นแบบ

ภาพรวมความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ผ้า
คลุมไหล่อยู่ในเกณฑ์มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.57)
สรุปได้ว่าผู้บริโภคให้ความสนใจต่อลวดลายผ้า
ลวดลายแบบเสมือนจริง (Realistic) มากกว่า
ลวดลายแบบสมัยนิยม (Pop art) ด้วยสีสันและ
ลวดลายของผ้าแบบเสมือนจริง มีความอ่อนหวาน
กว่า สีไม่ฉูดฉาด ส่งผลให้สามารถนำไปใช้ร่วมกับ
เครื่องแต่งกายได้หลากหลาย และจับคู่สีกับเครื่อง
แต่งกายในชีวิตประจำวันได้ง่ายกว่า และลายสื่อ
ถึงลักษณะเฉพาะของดอกบัวแดงได้อย่างชัดเจน

ความพึงพอใจต้นแบบผลิตภัณฑ์แก้ว
กาแฟอยู่ในเกณฑ์มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.49) ผู้บริโภค
ให้ความสนใจในลวดลายแก้วลวดลายแบบสมัย
นิยม (Pop art) มากกว่า เพราะมีสีสันที่สดใส
สวยงาม แตกต่างจากที่มีจำหน่ายในท้องตลาด
ทั่วไป ลวดลายมีความคมชัดสื่อถึงความเป็น
ดอกบัวแดง และมีลายแบบเต็มแก้ว

ความพึงพอใจต้นแบบผลิตภัณฑ์สมุดโน้ต
อยู่ในเกณฑ์มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.63) ผู้บริโภคให้
ความสนใจในลวดลายแบบสมัยนิยม (Pop art)
และ ลวดลายแบบเสมือนจริง (Realistic) ใน
ระดับมากที่สุดเท่าๆ กัน เพราะมีลวดลายที่
สวยงาม สื่อถึงความเป็นรูปแบบของที่ระลึกทะเล
บัวแดงได้อย่างชัดเจน

จากผลิตภัณฑ์ทั้ง 3 ชนิด ผู้บริโภคให้
ความสนใจดังนี้ อันดับที่ 1 ผลิตภัณฑ์สมุดโน้ต
อันดับที่ 2 ผลิตภัณฑ์ผ้าคลุมไหล่ และอันดับที่ 3
ผลิตภัณฑ์แก้วกาแฟ

โดยเกณฑ์ในการจัดอันดับ ผู้บริโภคจะ
คำนึงในเรื่องของราคาสินค้าเป็นอันดับแรก
พิจารณาถึงการนำไปใช้งานเป็นลำดับต่อมา และ
การขนส่งหรือพกพาเป็นลำดับสุดท้าย

สรุปและอภิปรายผล

คุณลักษณะของดอกบัวแดง ที่เหมาะสม
ในการนำมาถอดแบบเพื่อออกแบบลวดลายมาก
ที่สุด คือ ส่วนดอกบัว (ดอกบัวบาน, ดอกบัวตูม)
และลายประกอบที่สามารถนำมาใช้ประกอบได้
คือ ใบบัว เกสร และก้านเพราะมีเอกลักษณ์ที่
ชัดเจนสามารถสื่อไปยังผู้บริโภคให้เกิดความเข้าใจ
ได้อย่างตรงไปตรงมา สัมพันธ์กับงานวิจัยของ
รจนา จันทร์อาสา, กนิษฐา เรื่องวรรณคดี และ
ภานุ พัฒนปณิธิพงศ์ (2553) ในการสื่อเอกลักษณ์
ลวดลายต้องให้มีความชัดเจนมากที่สุดเพื่อไม่ให้
ผู้บริโภคเกิดความสับสน และสร้างความจดจำได้
โดยง่าย และลักษณะของดอกบัวแดงที่ไม่ได้
นำมาใช้ในการถอดลาย คือ เหน้ง เพราะเหน้งมี
ความพันเกี่ยวกันมาก ทำให้นำมาถอดแบบลาย
เป็นไปได้ยากและไม่เหมาะสม โดยเฉพาะการจะ
สร้างความจดจำแก่นักท่องเที่ยวในรูปแบบของที่
ระลึกจะมีความน่าสนใจน้อยที่สุด เพราะเหน้งจะ
เกิดอยู่ใต้น้ำ โดยปกตินักท่องเที่ยวจะไม่เห็นเหน้ง
เมื่อมาชม “ทะเลบัวแดง” สัมพันธ์กับงานวิจัย
ของคำภูเพชร วานิชวงศ์ และศักดิ์ชาย ลิกขา
(2553) ที่กล่าวว่าการนำลวดลายมาออกแบบของ
ที่ระลึกต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมในการ
คัดเลือกลวดลายมาใช้เป็นหลักสำคัญ ซึ่งลายต้อง
มีความชัดเจนเพื่อให้ผู้บริโภคจดจำได้ง่าย

ลวดลายดอกบัวแดงมาประยุกต์สู่การออกแบบ
ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก กรณีศึกษาทะเลบัวแดง
อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี กำหนดแนวทาง
ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก จากพฤติกรรม

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

การซื้อขายสินค้า เพศหญิงมีการซื้อสินค้ามากกว่าเพศชาย ส่งผลให้เลือกกลุ่มเป้าหมายเพศหญิง และแบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ วัยทำงาน อายุเฉลี่ย 25-60 ปี มีกำลังในการซื้อสูง กลุ่มผู้บริโภคกลุ่มที่ 2 คือ วัยรุ่น อายุเฉลี่ย 15-25 ปี กำลังในการซื้อน้อย ผลการออกแบบลวดลายนำมาผลิตผลิตภัณฑ์ต้นแบบ 3 ชนิด อันดับที่ 1 ผลิตภัณฑ์สมุดโน้ต อันดับที่ 2 ผลิตภัณฑ์ผ้าคลุมไหล่ และอันดับที่ 3 ผลิตภัณฑ์แก้วกาแฟ ซึ่งผู้บริโภคจะคำนึงในเรื่องของราคาสินค้าเป็นอันดับแรกพิจารณาถึงการนำไปใช้งานเป็นลำดับต่อมา และการขนส่งหรือพกพาเป็นลำดับสุดท้าย ซึ่งผลความต้องการของผู้บริโภคคาดว่าเกิดขึ้นได้จากการเปลี่ยนแปลงจากเศรษฐกิจเป็นหลัก ทำให้ผู้บริโภคคำนึงถึงราคาสินค้ามากกว่าประโยชน์ใช้สอย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทางการออกแบบ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ 3 ท่าน ในการนำไปพัฒนาแบบต่อในงานวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงลวดลายคือ

1. รูปแบบ Realistic มีความเด่นชัดของลวดลายดี
2. ควรลดการใช้กราฟิกประกอบอื่น ๆ ให้น้อยลงเพื่อไม่ให้รบกวนความน่าสนใจของดอกบัว แล้วดึงจุดด้วยการใช้ชุดโทนสีที่น่าสนใจแทน
3. การถอดรูปแบบดอกบัวแดงสู่ลวดลายแสดงความเป็นอัตลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวได้อย่างชัดเจน
4. ผู้วิจัยมีการแบ่งกลุ่มเป้าหมายอย่างเด่นชัด แต่ควรเพิ่มการวิเคราะห์โทนสีที่นำมาใช้ในการออกแบบให้ชัดเจนขึ้น

5. ควรมีสีหลักซึ่งสื่อถึงดอกบัวแดง เช่น สีแดง เป็นต้น และสีรอง สีกลางที่ใช้ร่วมกันควบคุมด้วยการหาค่าโทนสีและกำหนดค่าสี CMYK หรือ Pantone อย่างชัดเจน

6. Realistic ออกแนว Art nouveau มากกว่า ควรลดหรือแก้ไขส่วนลายประกอบจะทำให้ชัดเจนขึ้น

7. รูปแบบ Pop art อาจจะมีการตัดทอนรูปร่างของดอกบัวให้เรียบง่ายขึ้น ให้ความแตกต่างจากรูปแบบ Realistic และควรลดการใช้กราฟิกประกอบอื่น ๆ ให้น้อยลงเพื่อไม่ให้รบกวนความน่าสนใจของดอกบัว แล้วดึงจุดด้วยการใช้ชุดโทนสีที่น่าสนใจแทน

8. การลดทอนรายละเอียดกรณีที่ต้องย่อลดขนาดการพิมพ์บนวัตถุของที่ระลึกที่มีขนาดเล็ก เช่น แก้ว เป็นต้น จะช่วยสามารถเพิ่มคุณค่าและสร้างความจดจำอย่าง เป็นอัตลักษณ์มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะที่มีต่อต้นแบบ โดยผู้บริโภคจำนวน 300 คน ดังนี้

1. สินค้ามีความน่าสนใจ โดยเฉพาะลวดลายมีการสื่อถึงความเป็นดอกบัวแดงได้อย่างชัดเจน
2. ควรนำสินค้าไปเสนอกับหน่วยงานภาครัฐ หรือเอกชน เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนในการผลิตเพื่อวางจำหน่ายเป็นของฝากประจำจังหวัดอุดรธานีจริง ๆ
3. ทำการออกแบบให้สื่อถึงเอกลักษณ์ของจังหวัด เช่น บ้านเชียง หนองประจักษ์ เพื่อให้ผู้บริโภคมีตัวเลือกในการซื้อสินค้าได้หลากหลายขึ้น ไม่ควรคำนึงถึงแต่ทะเลบัวแดง

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวณสุนันทา
ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

เอกสารอ้างอิง

- Chanthrasa, R., Ruangwannasak, K. and Phatthanapanithiphong, P. (2010). **Ban Chiang by bringing unique design applied to processed products, fabric painting, batik to guide the development of souvenir products, Udon Thani.** Khon Kaen: Khon Kaen University. Page 237-242.
- Lekhakun, K. (1992). **Lotus Queen of Aquatic plant.** Bangkok: Suanluang RAMA IX.
- Ruangwannasak, K. (2015). **Ban Chiang Pottery pattern stamp : Integrated into Design of Commercial Products.** Chon Buri: Burapha University.
- Tourismthailand. (2011). **traveling “Red Lotus Sea”.** [Online]Available: <http://www.dailynews.co.th/thailand/3678>.
- Wanitchanon, S. (1997). **lotus decoration.** Bangkok : Phuean Kaset Public.
- Wanitwong, K. & Sikkha, S. (2010). **A Study of Mural Art in Luangprabang Laos Prd for Applied Design and Development of Souvenir Products.** Burapha University's Journal, 13(1), Page 21-31.
- Wasuwat, S. (2004). **decoration with lotus flower 1.** Bangkok: Nation Books.
- Wiersema, J. H. (2013). **Nymphaea dentata information from NPGS/GRIN.** Ars-grin.gov.